

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands Akademi

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands Akademi (RP 209/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 2/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av lagen om Finlands Akademi

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Finlands Akademi (922/2009) 5 a § samt 9 § 1 och 2 mom., av dem 5 a § så-
dan den lyder i lag 482/2014,
ändras 3 §, 4 § 2, 3 och 5 punkten, rubriken för 5 §, 5 § 1 och 2 mom., 6 och 8 §, rubriken för 9 §
samt 12 §, av dem 3 §, 4 § 2, 3 och 5 punkten och 6 § sådana de lyder i lag 482/2014, rubriken för
5 §, 5 § 1 och 2 mom. samt 8 och 12 § sådana de lyder i lag 213/2018, och
fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 213/2018, ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Uppgifter

Finlands Akademi ska vid skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten säkerställa att forskningssäkerheten och de risker som hänför sig till forskningssäkerheten inom forskningsprojekt, forskningssamarbete och nyttiggörande av forskningsresultat beaktas på behörigt sätt. Forskarens rätt att välja sitt forskningstema och sin forskningsmetod får inte begränsas vid säkerställandet av forskningssäkerheten.

Riksdagens svar RSV 34/2025 rd

3 §

Styrelsen

Akademins verksamhet styrs och övervakas av en styrelse. Styrelsen har en ordförande samt minst fem och högst sju andra medlemmar. Statsrådet utnämner efter föredragning från undervisnings- och kulturministeriet styrelsens ordförande och medlemmar för tre år i sänder. Medlemmarna ska ha erfarenhet av forskningsarbete och tillräcklig vetenskapspolitisk sakkunskap. Statsrådet förordnar en vice styrelseordförande bland medlemmarna. Samma person kan utnämnas till medlem av styrelsen för högst två mandatperioder i följd.

Akademins generaldirektör svarar för beredningen, föredragningen och verkställandet av de ärenden som behandlas i styrelsen.

4 §

Styrelsens uppgifter

Akademins styrelse beslutar om ärenden som gäller

2) samordningen av det arbete som utförs av forskningsråden och rådet för strategisk forskning,

3) forskningsrådets verksamhetsområden samt främjandet av forskningsområden som är gemensamma för två eller flera forskningsråd,

5) fördelningen av anslag mellan forskningsråden och för olika ändamål,

5 §

Forskningsråd

Akademien har forskningsråd enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och dessa har till uppgift att

1) bevilja finansiering för vetenskaplig forskning, för forskningsinfrastrukturer och för utveckling och nyttiggörande av forskningsförutsättningarna,

2) följa upp genomslaget och resultaten av den finansiering de beviljat,

3) planera den forskningsfrämjande verksamheten tillsammans med Akademins övriga organ,

4) på annat sätt verka så som närmare anges i instruktionen.

Statsrådet utser en ordförande och högst tio andra medlemmar till vart och ett av forskningsråden för högst tre år i sänder. Varje forskningsråd väljer första och andra vice ordförande inom sig. En mångsidig och högtstående vetenskaplig sakkunskap ska vara företrädd i forskningsråden. Samma person kan inte utses till medlem i ett forskningsråd två mandatperioder i följd. Samma person kan dock utses för sammanlagt högst två mandatperioder i följd, om han eller hon är ordförande den ena av dessa mandatperioder och medlem den andra.

Riksdagens svar RSV 34/2025 rd

6 §

Styrelsens sektioner

Ett ärende som hör till området för två eller flera forskningsråd kan genom beslut av Akademiens styrelse överföras till en av styrelsen tillsatt sektion för behandling och avgörande. Endast ordföranden för och medlemmar i styrelsen, forskningsråden och rådet för strategisk forskning kan förordnas till medlemmar i sektionen.

8 §

Förvaltningsämbetet

Akademien har ett förvaltningsämbete som sköter förvaltningen av Akademien, forskningsråden och rådet för strategisk forskning samt svarar för beredningen av ärenden och för föredragningen och verkställigheten av besluten. Förvaltningsämbetet avgör dessutom ärenden som gäller ämbetet eller ringa ändringar i organens beslut.

9 §

Skyldigheter för arbetsgivare för forskare som finansieras av Finlands Akademi

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om Akademiens uppgifter, om Akademiens styrelse, forskningsråd, sektioner, råd för strategisk forskning och om dessas verksamhet, om avgörande av ärenden och om personalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Till den del som det om vissa frågor inte ska föreskrivas genom förordning av statsrådet får föreskrifter om dem utfärdas i den instruktion som godkänns av Akademiens styrelse eller när det gäller förvaltningsämbetet och förvaltningsämbetets interna verksamhet i den arbetsordning som fastställs av generaldirektören. I instruktionen kan ett organs befogenheter överföras till dess ordförande eller till förvaltningsämbetet i ärenden som inte är principiella eller har vittomfattande konsekvenser. I instruktionen kan det anges att ett organs ordförande avgör ett ärende som gäller ändring av ett finansieringsbeslut, när beslutet inte innefattar betydande användning av prövningsrätt. När det gäller rådet för strategisk forskning kan överföringen av befogenheter endast ske på förslag av rådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Upphävandet av lagens 5 a § träder dock i kraft först den 1 januari 2026, liksom även 4 § 2, 3 och 5 punkten, rubriken för 5 §, 5 § 1 och 2 mom., 6 och 8 § och 12 § 1 mom.

Riksdagens svar RSv 34/2025 rd

Helsingfors 11.4.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare